

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesleljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
 Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jókai-utca 10.
 Előfizetési számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman tőzsdéjében.

Falnakmenés.

Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak,
 Egyet nagyot koppan, azután elhallgat...

Talán egészen találóan alkalmazhatjuk Aranyt ezt a pár sorát arra a mozgalomra, a melyet az Egyetértés a szerzetesrendek vagyonának elkobzására vonatkozólag a minap felszínre vetett. Zúgott-döngött vele, aztán egy falra akadt, beleütötte a fejét és szép csendesen elhallgatott. Most természetesen a porban mászkál s várja az alkalmas pillanatot, a míg újra szárnyra kelhet. Mert hiszen a papi vagyon állandóan szálka a modern felvilágosultak szemében. Ha most a közvéleményt éretlennek találták, dolgoznak, zúgnak, ásnak tovább, míg a közvélemény eléggé felvilágosult lesz s akkor majd újra szárnyat ölt ez a furcsa bogár.

De hát mi szerelte le ezeket az urakat olyan nagy hirtelenséggel? Azt hisszük, hogy Rakovszky István okos hangja, a ki azt mondta: ha a katolikusokét elveszítik, ám tegyék, az erő és hatalom ott van a kezetekben, de hát nincs másnak senkinek vagyona, csak a szerzeteseknek? A kálvinista, lutheránus, unitárius egyházaknak nincs szintugy egyházi vagyonuk? azok semmit sem kaptak ebből az utolsó

három században, csak a katolikusok? De menjünk tovább, ha már vagyonról akarunk beszélni. Hol halmozódott össze a legtöbb vagyon? Vajjon nem hazánk legutóbb bevett felekezeteinél? Száz esztendővel ezelőtt, bizonyosan merjük állítani, nem volt még a kezükben századrésze sem. A két Rothschildnak Bécsben 4000 milliója van. Ebben a században szerezték. Budapesten a Lipótvárosban száz olyan ur van, a kinek legalább is egy millió duzzasztja kövérre az erszényét s a közül a száz milliomos ur közül egyetlen van csak megkeresztelve, az is csak nagy korában szánta rá magát erre a hősi cselekedetre. Hát ezek becsületesebben szerezték millióikat, mint azok a szegény barátok, azok a tanító szerzetesek és a szerzetes testvérei, az apácák? Ezek századokon keresztül fáradoztak azért a vagyonért, a föld nem ad nekik mást, mint a mit megessznek s a mivel ruházkodnak, vajjon mondhatják-e ezt a Lipótváros urai s a többi velük együtt gyorsan meggazdagodott urak? Ha Röntgen-sugaraink volna az elmult cselekedetek megvilágítására, azt hisszük sokkal gyanusabb forrásokra is találnánk, mint a szerzetesek és apácák vagyonának keletkezésénél.

Most egy időre becsúszott a támadás.

Elhallgattak, mert nagyon rossz helyen és nagyon önzetlen módon kaptak bele. A koppanás elég lesz egy darabra. De mi mindenesetre tanulhatunk belőle igen sokat. Azt, hogy támogatassuk először a keresztény sajtót. Keresztényt mondok, nem katolikus, mert minden keresztényt egyformán fog érdekelni a jövő küzdelme. Legyenek organumaink, a honnan keresztény polgártársaink a kereszténység eszméi és ügyei iránt eléggé tájékozódva legyenek. Kifejezetten keresztény irányt akarok érteni, nem olyan „hajlik ide, hajlik oda“ félet. A keresztényeknek organuma nem csak azért jó, hogy mi tanuljunk belőle, hanem még inkább azért, hogy ellenfeleink is megtudják, hogy nem alvó fakikkal van dolguk, a kik szuszognak, de nem mozognak. Ne tessék hinni, hogy a mi katolikus szellemű lapjainkat ellenfeleink nem olvassák. Olvassák bizony, tanulnak is belőle, csak a támogatást vonják meg tőle, mert elveikkel, de főleg érdekeikkel ellenkezik a mi meggyőződésünk.

Másodszor újra és újra ismételjük, hogy szükségünk van egy igazi keresztény párt. Nem mondjuk, hogy a többi pártokban nincsenek tisztességes gondolkozású keresztény emberek, de mit tehet-

A FEJÉRMEGYEI NAPLO TÁRCZÁJA.

A csattanós toaszt.

Irta: **Aggteleki (Ullein) Ferencz.**

Egy rokonom lakodalmába voltam hivatalos, a hol természetesen meg is jelentem, miután az evészet és ivászat terén első rendű kapacitás vagyok. Most az egyszer azonban torkomra forrott a vacsora. Akik ismernek, azok azt is tudják, hogy mily kitűnő szónok vagyok. E tekintetben csak a feleségem mul felül. Mi természetesebb, mint ezen előnyös képességem tudatában fölállottam és körülbelül a következő felköszöntőt mondtam el:

Tisztelt stb.!

Számtalan hálás tárgy kínálkozik a felszólalásra. Mintegy csabítólag rákényszerítik az embert, hogy az alkalom magasztosságának hatása alatt szóljon. Ott vannak az édes anyának könnyei! A szívnek, az édesen fájó szívnek a megnyilatkozása e könny! Az aggódó édes anyának könnyei, aki boldogan elmereng leányának boldogságtól sugárzó arcán, de szívében titkos, elrejtett gondolatként ott lappang az aggódás érzete, hogy vajjon nem adta-e gazemberhez a leányát.

(Általános álmélkodás. Mindenkinek leesik az álla. „Ah! ah!“ kiáltások. Lehetetlen volt felreismernem szónoklatom hatását; folytattam tehát.)

De én nem foglalkozom a könnyekkel. Szóljak tán az örömatyárról? Oh nem! Az ő büszkén emelkedő szíve maradjon érintetlen. Miért nyulnék profán kezekkel ama kifeszített

hurokhoz, melyekből csak hamis akkordot tudnék kicsalni. Miért előreszteném illuzióimból, midőn bizony tudom, hogy most ama délibáb gondolatok tartják fogva, miszerint ez a fiatal, erőtlen ember az ő ezreseit megfogja kétszeres szorgalmával, pedig — nagyon valószínűleg el fogja azokat kártyázni, — ballerínák társaságában.

(Voltak, akik ezen kijelentésemre fölugraltak helyükről. Én persze az ő lelkesedésükből bátorságot merítettem a továbbra.)

Hagyjuk meg őt szent illúzióiban és ne zavarjuk rózsafelbúcsú álmait.

Hát a völegény? — Oh! az ő férfias önértetét bizonyára fokozza az a tudat, hogy az édes anya szívéből az ő szívébe átültetett virág, az ő ápolására, az ő gondozására van bízva. Mily szent lehet az ily érzés, mennyire alkalmas a cselekvési erő fokozására, midőn e szent együgyűséget nem zavarja meg az a gondolat, hogy a feleségét még idővel meg is szoktathetik.

(E kijelentésemre extazisba estek. Némelyek valósággal rajongtak értem ugyannyira, hogy lelkesedésükben még tányérokat is röptettek felém. Természetesen engemet is magával ragadt a lelkesedés és folytattam):

Legyen neki az ő hite szerint! Ne bántsuk hadd álmodozzék! — Nemde, mily csabító tárgyak, s önök bizonyára méltányolni fogják hatalmas lélekerőmet, midőn annyi csabot leküzdve, lemondok a szónoklat babéraitól. Sőt még a bájos menyasszonnyal sem foglalkozom, mert nem akarok kontárkodni, mert tudom, hogy a szónoklat csak akkor hatásos, ha az csattanósan végződik. S hogy ezen utóbbit biztosítsam:

E szavaknál átkaroltam a menyasszony nyakát és oly csattanósan czuppantottam ajkára, mint az izé.

Küztünk legyen mondván, hogy a menyasszony titokban visszaczuppantott: de a másik pillanatban már férje karjai közé ajult. És ez a csattanást nyomban egy másik csattanás követte, de én majd beleszédültem. Az első meglepetésben azt hittem, hogy a feleségem holmi női kézimunkát gyakorol arcomon, de csakhamar észretértem, mert hisz a feleségem jelen sem volt. (Denique, az ember a megszokás rabja.)

Visszatekintek, hogy megtudjam, vajjon honnét jött az áldás, hát uramfia, az egyik vőtársam avatkozott bele a feleségem dolgába.

— Amint látod — mondá — a völegény most nem tud elégtételt venni magának, az előleget tehát én adom meg. Azt hiszem, hogy foglalónak elég!

Hallották már híret Zeuskak? — Nos, ez csak susztermas hozzá képest. Ha én haragszom, hát akkor valóságos dühöngök. És különösen a gavallérkérdésekben nem ismerem megalkuvást. Az első perciben meg akartam ragadni vőtársamnak a rokoni keblét, hogy belevágjam a mártásos tálak közé; de szerencsemre, a legfelhevültebb lélekállapotomban sem vesztém el becsülő képességemet és így mindjárt tisztában voltam azzal, hogy a rokonnal nem lesz jó híkezeni, mert összemorzsol.

Az asszonyok fölsikítottak és folyton azt kiabálták: ebből párbaj lesz, párbaj lesz! A társaság azonnal két pártra oszlott. Az egyik párt a megívás mellett, a másik ellene szólt.

A sneidig kasznár a párbaj mellett szólt, mert szeretett volna segíkedni, hogy így némi

nek ők, a pártjuknak nagy gépjében, mikor minden rész más irányban, forog, meg tudnak-e azok valamit állítani, érvényre tudnak-e azok egy elvet juttatni, a melynek a párt nagy többsége ellenszegül? Nem! hanem usznak az árral, mely őket akarattuk ellenére is magával sodorja. Ne gondolja senki, hogy erre a pártra csak a papoknak lesz szükségük. Szüksége lesz rá minden katolikusnak. Hiszen nem csak a vagyon a mi érdekünk, sőt hangsúlyoztuk, hogy a papi vagyon kérdése csak nagyon is másdrangú kérdés, ez csak eszköz volt eddig is nagyszerű czélok megvalósítására. Van és lesz nekünk ezernyi ezer más édeink, annyiban, a mennyiben pogány országgal szemben keresztény országgá kell küzdenünk.

Továbbá, nemcsak a katolikusoknak, de minden hitére valamit tartó kereszténynek szüksége van egy, az ő érdekeit támogató pártra. Mennyit lamentálnak protestans testvéreink az egyházpolitika által okozott sebek miatt. Ha akkor a jobbik eszük vezetni őket és velünk összefognak, ma bizonyára nem kellene kétségbeesniök sem a jelen, még kevésbbé a jövő felett.

A rendőrség államosítása.

Hat-nyolcz év óta rebesgetik a parlamentben, gyűléseken és konferenciákon, hogy a vidéki városok rendőrségével tenni kell valamit, mert ócska, rossz a rendszer s most már haszavehetetlen. A kormány a legutóbbi kijelentés szerint a városi rendőrség államosítását a városok rendezéséről szóló törvényjavaslat keretében tervezi. Elmult azóta három-négy év, kormányválság is volt azóta, az ígret azonban csak ígret maradt. E kérdés megoldása a közigazgatás egyszerűsítésével kapcsolatban volna a legalkalomszerűbb.

hirre tevén szert: a pénzes leányos házaknál kedvező hangulatot keltsen és hogy előjegyzebbe tegyék.

A fiatal orvos szintén a kakasviadal mellett vélekedett, mert halás mediannak nézett bennünket arra, hogy rozsdás tüt koponyabőrünkön csiszolja fényesre. A leányok a párbaj ellen voltak, miután már családos ember vagyok és így elveszteném áziómat.

En utóbb csak mosolyogtam e naiv népség fontoskodása felett. Gazda nélkül csináltak számadást. En elvből és egyéb okokból nem vivok. És ezt ki is jelentém. Lett erre zsi-bongás.

— Jól teszi! Okos ember! Családja van! — Hangzott egyfelől. — Gyáva! — Kiáltá a szélsőbal.

— Na, ami azt illeti, hogy gyáva vagyok-e, arra majd meg fogok felelni! — Mondván harraggal és távoztam a táviró-bivatumba.

A „Pesti Hirlap”-tól sürgönyileg kértem tanácsot, hogy mint járjak el? Ezen eljárás teljes elégtételt nyújtson és mégis üssön el a közönséges gyakorlatról, miután ki nem állhatom a közönségest, a mindennapit. A sürgöny feladása után azonnal visszamentem a lakodalmas házhoz, nehogy azt gondolják, hogy gyáván ki akarok térni. Oda ültem a cigány bögője mögé és ittam. Azért ültem a bögő bordái mögé, mert nagyon szerény ember vagyok és nem szereték feltűnni.

Sürgönyömrre a válasz hamarosan megérkezett.

„Az olyan tanbetyárral, aki nem akar verekedni: szóba sem állunk. Ha különleges tanácsot akar kérni: forduljon Zichy Jenőhöz.”

Erre a válaszra az volt a válaszom, hogy

Az államosítási tervezet szerint e munka csak részleges lesz — félmunka, mely egyelőre nem terjedne ki a községekre. Ez a terv már magában véve is azon aggodalmat kelti bennünk, hogy az államosítás az összhang és egyöntetűség rovására fog megtörténni. Sőt ennél sokkal fontosabb azon, most már bevégzett ténynek tekinthető intenciója a kormánynak, mely szerint az államosítandó rendőrséget nem szándékozik önállósítani, központi vezetés alá helyezni; hanem a szolgálati viszony tekintében mindent a régi kerékvágásban hagy, az az államnak gúnyolt új rendőrség továbbra is a városi hatóság szeszélyeinek, dilettantizmusának lesz alárendelve — a rendőrkapitány megmarad egy csinos bábunak, a tanács és a polgármester játéktárgyának s kénytelen a rendőrség minden közigazgatási teendőt elvégezni a tulajdonképeni rendőri szolgálat rovására.

De hát mit is lehetett volna ennél többet remélnünk? Hiszen a tapasztalás minden férfikorban levőt megtaníthatott volna arra, hogy a félmunka országában élünk, a hol gondolnak ugyan néha „mérészet és nagyot” —, de a végrehajtó kéz rendszerint gyenge és gyáva a józan ész s a galgulta cselekedetek keresztülvitelére. Tehát marad minden a régi? Oh nem! Haladunk, de visszafelé. Eddig legalább a főkapitány egy fontos tekintetben független volt a közönséggel szemben, nem függött állása, existenciája a tömeg kegyétől, annak a tömegnek gráciájától, melynek érdekeivel a közjóra irányuló intézkedései néha ellentétbe is jöttek; élethosszigan kinevezett tisztviselő volt, most, ugylátszik, a tervezet szerint választott hivatalnok lesz a városnak.

A választás talán életfogytig fog szólni s az illetőknek nem kell rettegnie az új választás esélyeitől; de mit tesz az magára a dolog lényegére nézve? Az állások betöltésénél mégis csak az atyafisági és pajtassági érdek jö előtérbe s a jó képviselő uraknak bizonyára arra is lesz gondjuk, hogy oly embert ültessenek a

boszuból elolvastam a Hirlapnak két vezető cikkelyét. De én huztam a rövidebbet, mert rosszul lettem. Az orvos kárpörvendve nézett reám és hánytatót ajánlott. Én megköszöntem a figyelmet, miután biztos voltam benne, hogy az ő diagnóza nélkül is róka vadászatra kell mennem.

Miután tulestem a tengeri betegségen: komolyan elmélkedtem a Hirlap tanácsa felett. És igazat adtam neki. A nemes gróf nagy orientalista, az Árpádbeli dolgok a kisujjában vannak, azonkívül leleményes elme, hát ha olyant tanácsol, a mi beválik?

Sürgönyöztem neki. Ez a gavallér ur azonnal választott.

„Miután az összekülömbözés Fejérmegye területén történt: a helyi szenzáció és a helyi ipar pártolása tekintetéből a „fejérvári bicsakot” ajánlom. S miután a nyaklevest orvul utalványozták önnek: fölmentve érezheti magát a lovagias elégtétel megszerzése alul; egyszerűen szurja le.”

Ez már aztán tanács! Valakit leszurni, mielőtt védekezhetnék! Ez aztán temperamentumos! Elvi oknál fogva is elfogadhatóbb. Azonnal befogattam és behajtottam Fejérvárra. Hogy hamisítatlan eredeti fejérvári bicsakra tegyek szert, egyenesen Havranak polgármesterhez hajtottam, hogy kölcsön kérjem hivatalos peocséttal ellátott bicsakját. A legnagyobb előzékenységgel fogadott és a város nevében azonnal sürgönyt menesztett Zichy Jenő grófhhoz, melyben megköszöni, hogy a város boldogulását és a régi jó hírnevét a hazáért dobogni meg nem szünő szívén viseli.

(Vége következik.)

rendőrkapitányi székbe, a kinek önálló gondolkodás módja, önérzete, ambíciója, erélye akaratereje nem leendő veszedelmes az ő magánérdekeire, a kinek kezét, ha valamilyen alkotást czélok, könnyű szerezni leköthetik.

A fővárosnak kitünően szervezett államrendőrsége s annak egy rátermett vezetője van, mégis uton-utófélen arról hallunk, hogy üdvös intézkedéseibe a fővárosi tanács szinte illetéketlenül, avatlatlan kezekkel avatkozik bele? Ha a fővárosban koordinált államrendőrséggel ilyen abszurdum megeshetik, mit várhatunk akkor attól a vidéki állapottól, a hol a rendőrség a tanácsnak és a polgármesternek alárendeltje?

Mi a rendőrség reorganizációjának üdvös keresztülvitelét és az intézmény érdekeinek garanciáját a hatáskör önállósításában s a központi vezetésben látjuk. Megvan reá a gyakorlatilag már fényesen bevált minta is: a csendőrség szervezete, a hol a szolgálati és személyi ügyek utolsó fokban a miniszteriumban levő központi vezetésnél összpontosulnak. Miért ne lehetne a vidéki rendőrséget is — mint a csendőrséget — kerületi felügyelők, utolsó sorban pedig a belügyminiszterium, illetve egy ennek közelemben felállítandó országos rendőrfőnökség alá helyezni.

A városok rendőrségének jövő sorsa tehát remélhetőleg el fog dőlni, a rég várt átalakulás most már égető szükség. Annak a rendőrségnek, melynek intézménye a haladó civilizáció által rég hátrahagyott kátyuban rekedt meg, a mely végre valahára a mult évben életbe léptetett új törvényről várta százados bajainak orvoslását, fejlődését, rohamos emelkedését, most már teljesen éreznie kell, hogy fontos rendőri kötelességét, mely vállaira nehezedik, a jelenlegi rendszer mellett teljesíteni nem képes.

Sok érdemes, tapasztalatban gazdag, tudásban erős, tekintélyben magasán álló rendőrkapitánya van Magyarországnak. Emeljenek szót a tömörülésre, hallgassa meg először minden rendőrkapitány a vezetése alatt álló egyeket s aztán egy-egy konkrét javaslattal lépjenek a kongresszus elé. Mint értesültünk, Szombathely város rendőrkapitánya már fel is szőlította kartársait egy országos értekezlet tartására. Küzdjön kiki saját tehetsége szerint, mert a hol országos érdekről, milliókra menő polgárok nyugalma fölött örködő testület meg erősödéséről, modern haladásról van szó, a közvitéz küzdelme is bajnoki munkaszámba megy.

UJDONSÁGOK.

— Tamásfi lemondása. Tamásfi Gyula gazdasági tanácsos tegnap beadta nyugdíjaztatás iránti kérelmét február hó 28-iki véghatárnappal. Évtizedeken át szolgálta a városi törvényhatóságot s hivatalát mindenkor kényelemmel töltötte be s így nem is csoda, hogy most már mindenki afféle nyudijas állásnak tekinti e nagyon is fontos hivatal. A gazdasági tanácsos hatáskörébe tartozik ugyanis: a város közös gazdaságának kezelése, a kezelési feletti felügyelet; a városi épületek, kutak, összes ingóságok és szerek kezelésére való felügyelet; a városi összes bérleti ügyek foganatosítása, nyilvántartása, és ellenőrzése; a törvényhatósági utálózatához nem tartozó utak, utcák, kövezet, hidak, csatornák, folyampartok jókárban tartása és tisztittatása; a városi fatenyésztés és fásítási ügyek elintézése; a városi legelő

használat feletti felügyelet, a fűbér beszédese iránti intézkedés, valamint a gazdasági személyzet feletti felügyelet; elnöke a gazdasági szakosztálynak, szállóhegyi és gazdasági bizottságoknak; gyakorolja a bányák feletti felügyeletét, s kiutalványozza az azokban termelt anyagokat. Ha a most részletezett tanácsosi kötelességet valaki hiven, lelkiismeretesen el akarja végezni, úgy az nagyon is megtalálja napról-napra a dolgát. Mint értesülünk, ezen állásra a városi tisztviselők közül hárman pályáznak: *Polczer Péter* rendőralkapitány, *Mohai Lajos* főszámvevő és *Gebhard Bódog* pénztárnok. Bár e két utóbbi jelölt érdekében már megindult az agitáció, erősen hisszük, hogy a törvényhatósági bizottság *Polczer Péter* rkapitány mellett foglal állást, annál is inkább, mert *Polczer*, midőn a főkapitányi hivatal betöltésénél mellőzték, mintegy predestináltak a gazdasági tanácsosi állásra. De még egyébként is 11 év óta szolgálja a törvényhatóságot fogalmazói szakban szorgalmasan s lelkiismeretesen, méltányos tehát, hogy midőn épen a fogalmazói szakban alkalom kínálkozik az előmenetelre, most már ne mellőztessék. Fontos körülmény továbbá, hogy úgy *Mohai*, mint *Gebhard* eddigi fizetése épen olyan, mint a gazdasági tanácsosé, fizetés tekintetében tehát rájuk nézve a tanácsosi állás épen nem jelent előmenetelt; míg ellenben *Polczer* nézve ez esetben 600 korona fizeteskülönbözetről van szó. Ujlag kijelentjük, hogy bízunk a törvényhatósági bizottság bölcsességében s hisszük, hogy a márczius elsejére megüresedő gazdasági tanácsosi állást *Polczer Péter* rendőrkapitányval tölti be.

— **A városi olvasókör** f. hó 27-én d. u. 3 órakor se it helyiségében tisztújító rendes évi közgyűlést tart, melyre a kör tek. tagjait ezen uton is tisztelettel meghívja az *Igazgatóság*.

— **Böröndi redivivus.** Részletesen ismertettük *Böröndi Béla* családi manipulációját, a melyre vonatkozólag a „Székesfejérvári kölcsönös népségélyző egyesület“ től vettük s a közönség megnyugtatóra közöljük a következőket: „Az egyet igazgató tanácsa f. hó 23-án d. u. 3 órakor a csaknem teljes számban megjelent tagok részvétele mellett ülést tartott, melyen a kebeléből kiküldött vizsgáló bizottság jelentését tárgyalta. E szerint a hat évre visszamenőleg megejtett vizsgálat eredményeként konstatáltatott, hogy a *Böröndi Béla* főkönyvelő által okozott kár 8415 kor. 66 fillért tesz ki, mely összeg a szerzett biztosítékban fedezetét leli. Az igazgató tanács továbbá elhatározta, hogy ezen, saját kebelében eszközölt vizsgálat eredményét egy, a helybeli pénzintézetek és a városi számvétség egy-egy kiküldöttjéből álló bizottság által felülvizsgálattja és annak eredményét a nyomban megtartandó igazgatósági tanácsülés elé terjeszti, amelyen azután a kár megtérítése és *Böröndivel* szemben követendő eljárás is érdemileg fog elintéztetni.“ — Mint értesültünk, általános a közóhaj, hogy *Böröndi* az igazságszolgáltatásnak átadassék, vagyis ellene a bünvádi feljelentés megtétele annál is inkább, mert ily előzmények után nem átalotta még nyugdíjéneket is emlegetni.

— **A Markl Ignác-féle pályázat** tegnap járt le. Az alapítólevél szerint a mintegy 600 koronára menő ösztöndíjat oly *vagyontalan* egyetemi hallgató nyerheti el, a ki középiskoláit valamely helybeli intézetben végezte el. Az ösztöndíjra öt egyetemi hallgató pályázott: *Zavaros Aladár*, *Szirkovits József*, *Rainiss*

Lajos, *Horváth Viktor* és *Szegfű Gyula*. Nagyon üdvös volna, ha az ösztöndíjat a törvényhatósági bizottság nem oly pályázónak iténé oda, a ki már idejekorán végig járta a biz. tag urakat, hanem a kérelmekről függetlenül annak, a ki arra vagyoni viszonyainál fogva leginkább rá van utalva.

— **A szünügyi választmány** holnap délután ülést tart s ez alkalommal felolvassák *Kerekes (Pungur) Mihály* 3 felvonásos népsziművét, az „Elveszett boldogság“-ot. Mint itt-ott hallható, a választmány elfogadja a darabot előadásra. Eddig e darab csak *Beszterczén* került színpadra.

— **Meghívó** a „Kath. írók és hírlapírók országos Pázmány-egyesületének“ 1901. január hó 29-én a „Budapesti Katolikus Kör“ palotájában megtartandó III-ik rendes közgyűlésére. Munkarend: Délelőtt 10 órakor szent mise az egyetemi templomban. Délelőtt 11 órakor a Kath. Körben a katolikus szerkesztők és szerkesztőségek értekezlete a kath hírlapirodalom anyagi és szellemi érdekeinek előmozdításáról. Délután 3 órakor ugyanott a Pázmány-egyesület közgyűlése. Targysorozat: Elnöki megnyitó beszéd; Titkári jelentés; Pénztárnoki jelentés; Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok értelmében január 25-éig írásban az elnökségnek beküldendők; Tisztujtás. Ezen közgyűlésre az elnökség az egyet összes alapító, rendes és pártoló tagjait tisztelettel meghívja. Budapest, 1901. január hó 17-én dr. *Margalts Ede*, egyleti elnök.

— **Hasmetsző Vért.** Megirtuk e czim alatt, hogy *Virt Lajos* pecézéregéd *Weisinger József* társát minden ok nélkül hasba szurta s végig metszette a beleket is. Később *Virt* megtámadta *Schmidlechner Györgyöt* is, a ki eleinte futásban kerestett menedéket, mivel azonban *Virt* elől kitérni nem tudott, egy a keze ügyébe akadó husánggal harcceptelenné tette ellenfelét. A sebesülteket a megyei kórházba szállították, a hol *Weisinger* tegnap délután meg is halt. *Virt* sebe nem életveszélyes s *Tömöri József* vizsgálóbíró tegnap átszállította a megyeházán levő rabkórházba.

— **A városház kibővítése.** Megirtuk már, hogy az építészeti szakosztály f. hó 15-én *Ré István* rendőrfőkapitány elnöke mellett ülést tartott, mely ülésnek főtárgya a városház kibővítésére vonatkozó két terv megvalósítása volt. A szakosztály ez alkalommal *Say Ferencz* építész terve mellett foglalt állást, mely szerint az épület balszárnyának folytatólag kiépítésével s a szent Anna kápolna felőli részen újabb emelet huzásával a két vajudó kérdés megoldást nyerne. A szakosztály véleményes jelentése folytán a tanács megbizta *Say Ferencz* építész a terv részleges és pontos kidolgozásával s a költségvetés elkészítésével. *Say Ferencz* a megbízásnak eleget tett s ma nyújtotta be a részleges tervet és költségvetést, mely szerint az általa tervezett építkezés a városi pénztárt 40000 koronával terhelni meg tekintettel arra, hogy jelen financiai viszonyaink között az új városházáról még csak álmodni sem szabad, e terv keresztülvitele most már nagyon sürgős kérdés, mert főleg a rendőrkapitányi helyiségek oly skandalozusak, hogy a főkapitány bármely napon joggal lakoltathatja ki az egész rendőrséget hivatalos helyiségéből.

— **Az ifjusági táncestély** rendezősége f. hó 26-án azaz szombaton este 9 órakor a „Magyar Király“ kávéház külön helyiségében értekezletet tart, melyre a rendező bizottsági tagokat ez uton is meghívja a rendezőség.

— **Magyarország lakossága 19 millió.** A Tudományos Akadémia II. osztálya *Pauler Gyula* elnöklésével hétfő délután öt órakor ülést tartott, a melyen először *Ráth Zoltán* levelező tag olvasta fel értekezését: „Népszaporodásunk kérdése a XX. század küszöbén“ czimvel. A most folyó népszámlálás kapcsán elmondja, hogy a magyar állam lakossága a XX. század küszöbén valamivel meg fogja haladni a tizenkilenc milliót s a lakosság a lefolyt században egyre-másra megkétszereződött. Ez eredmény jobb ugyan a latin fajokénál, de jóval gyengébb a szláv és germán népek szaporodásánál. A kivándorlás a kilencvenes években nagyobb volt, mint bármikor előbb. — A bajok orvosságát a mielőbb való közgazdasági átalakulásban látja és azt részletesen fejtegette.

— **Tánczvigalom.** A székesfejérvári felsővárosi olvasókör saját könyvtára javára *Vásár 23. sz. alatti helyiségében* február hó 2-án tánczvigalmat rendez, melyre a meghívók már szétküldtek. Személyjegy 1 kor. családjegy 2 kor. Kezdeté este 8 órakor.

— **A kappan husa jó.** *Tollner Ignác* né ősz-utcai lakónak tegnap igen kedves vendége érkezett. El is határozta, hogy *lukullusi* lakomát rendez a tiszteletere s pecsenyének szerinte a kappan igen alkalmas. Tervét iparkodott keresztülvinni s tegnap reggel kiment a heti-piaczra. A városházai baromtipiaczon *Nagy Gyuláné* inotai lakosnő 7 pár kappant állított ki s ezt az alkalmat *Tollner* iparkodott felhasználni. Kezde is vett egy pár kappant s csakis őzv. *Cserpalkovits József* né éleslátásának köszönhető, hogy vendége elébe nem tálalta. Persze *Tollner* nem tiltakozott a lopás gyanúja ellen s daczra a tanuvallomásnak, meg *Simon Sándor* alkapitány előtt is tagadta tettét s kijelentette, hogy a kérdéses kappant 2 korona 80 fillérért vette, az eladót azonban sehol sem tudta megtalálni. Valószínűleg a járásbírósg előtt fog bünhödni tettért.

— **Alapszabály-jóváhagyás.** A csakvári önkéntes tüzoltó-egylet módosított alapszabályát a belügyminiszter jóváhagyta. Ugyancsak jóváhagyta a miniszter a városi közgyűlésnek ama határozatát, hogy a fogyasztási adóhivatalnál alkalmazott ügyeők száma kettővel szaporíttassék.

— **Baleset.** *Gengler János* délvasúti műhely munkás, öt gyermek atyja, tegnap délután több munkással együtt egy vasuti teherszállító kocsirol vastag bádoglemezeket rakott le. Vigan folyt a munka, miglen egy beleset ugyancsak rémületbe ejtette a munkásokat. A bádoglemezek ugyanis eszusásnak indult s egy lemez oly erővel esett *Gengler* derekára, hogy eszméletlenül esett össze. Dr. *Aróky Antal* vasuti orvos a szerencsétlenül járt munkás segélyére sietett, segélyben részesítette s konstatálta, hogy *Gengler* derékesonttörést szenvedett.

— **Csaló gépügynök.** *Mayer József* acsai lakos nagy alázatosan beállított ma délelőtt *Polczer Péter* rkapitányhoz és szomorodott szívvvel tudatta, hogy öt *Deutsch Manó* gépügynök, kinek a *Simor*-utczában gazdasági gépraktára volt, rutul becsapta. Részletfizetésre vett gépeket 360 koronáért, 120 koronát nyomban le is fizetett s a többi pénzről váltót adott. *Deutsch* a váltót értékesítette a helybeli városi takarékpénztárba s ötle is felvette a pénzt, sőt most kénytelen volt a takarékpénztártól az egyik lejárt váltót kiváltani. *Mayer Deutsch* ellen család miatt a feljelentést megette, de

4
 hogy Deutsch urral a rendőrség mikor találkozik, azt bajos volna megmondani, mert e jó ur a feljelentéseket soha nem szokta bevárni.

— **Duhaj bérkocsisok.** *Németh György* é *Rab József* helybeli bérkocsisoknak folyó hó 22-é sehogy sem volt elég széles az út; kötekedtek, duhajkodtak s farsangi hangulatukban még a „Magyar Király” szálloda néhány földszinti ablakát is beverték. Az épen arra menő *Babos István* 69. gyalogezredbeli őrzető figyelmeztette a bérkocsisokat tisztességesebb magaviseletre, a jó szó azonban egyiken sem fogott, sőt Babossal is gorboskodni kezdtek. Babos ekkor rendőrt ment s csakugyan sikerült is a két kocsiat Bügyös rendőr közbenjöttével az ügyeletes rendőrtisztviselő elé állítani. A két delikvens a rendőr láttára menekülni akart s mikor már ez sem sikerült, erősen meg akarták tartani inkognitójukat, de hát a városházán mégis néhány szíves szóra bemutatatták magukat. Ingatlan megrongálása, közveszély, közrend és a hatóság elleni kihágás miatt tetétt folyamatba a rendőri eljárás. Egy füst alatt négyféle kihágás!

— **Kincstári szemüveg.** Az uniformishoz ezután éraris szemüveget is ad a hadügyminiszter az olyan katonának, a ki rá van szorulva. Elrendelte tudniillik a minisztérium, hogy a rövidlátó, vagy messzelátó katonának a katonarvosok bizonyítványára az állam költségén kapnak szemüveget. Amit addig viseltek, azt eltehetik arra az időre, amikor újra civilek lesznek. Mert a katonától nemcsak a puskát, bakancsot, hanem a szemüveget is be fogják kérni. S ha a katonasorban eltűrik az embernek a szemüvege, nemcsak hogy lefogják a lénungból az árát, hanem még hat órai kurtavas is kidukál a gondatlanságért.

— **Törvénykezés.** *Kis Imréné* szül. *Gábor Mária* bodajki születési, 26 éves rapszamosnót a budapesti büntető törvényszék a folyó hó 15-én tartott főtárgyaláson sikkasztás vétsége miatt 14 napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Üzletelhelyezés.** Tisztelettel van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy eddig a Szűgyény-utca, Hamvasy-féle házban volt s 20 éven a közönség teljes megelégedésére vezetett **fodrász-üzletemet** 1901. január hó 1-től **Városház-tér, Plébánia-épület** (kenyérpiacz) helyeztem át, a hol is azt egészen újonnan berendezve a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsátom. Kérve a szíves pártfogást, maradok mély tisztelettel **Wild József**, fodrász.

Színház.

Január 22.

Dunánán apó és fia utazása: Bár többször aittunk kifejezést azon óhajunknak, hogy szeretnénk látni a műsoron régi jobb operetteket, az ilyen reprisekből nem kériünk. Nemcsak azért, mert ez operettet annyira megviselte már az idő, hogy zenéjének szépsége mellett sem élvezhető vonatott és unalmas meséjének üressége miatt, hanem, mert ugy vettük észre, hogy a társulat nincs berendezve csak némileg is tűrhető operette előadásokra. A hol a naivául játszatnak tenor-buffó szerepet, s az egész előadás alatt sem lehet egyetlen énekhangot sem hallani, a mire azt mondhatnánk, tűrhető volt: ott műálvezetről szó sem lehet. Oly gyöngye volt az előadás, hogy a társulat iránti kiméletből felhagytunk a részletes fejtegetéssel. Ha Offenbach gyönyörű muzsikája s a zenekar ügyes játéka nem nyújtott volna némi kárpótlást, a közönség biztosan ott hagyta volna már az első felvonás után az egész előadást.

Január 23.

A Gyurkovics leányok: Herczeg Ferencnek e bohókás életképe lejártá már magát nálunk tavaly, s nem csoda, ha egy napeltű boldonság létere nem vonz közönséget. Ilyképen bizony csak üres ház előtt morzsolódott le lassu vonatottsággal az előadás, melyet a szereplők nem igen igyekeztek megélníteni, talán az egy *Déri Bélát* kivéve. *Lányi Irma* bár alapjában véve nem volt rossz, laugy meleg egykedvűséggel játszotta *Katinka* szerepét, a mi különösen az első felvonásbeli azon jelenetében volt feltűnő, mikor az önérzetében vérgigé sértett lányban fellázad a büszkeség, a mely jelenetet *Lányi Irma* teljesen elejtette. **Fóti Frida** természetes és ügyes játékahez csak azt a megjegyzést fűzzük, hogy *Miczinék* minden pajzánkögása mellett is kissé tartózkodóbbnak kell lenni, mert ő okos leány s nagyon jól tudja, hogy a finom tartózkodás a nő legjobb varázsereje s arról, — ha egyébről nem, hát taktikából, — megfélekedezni nem szabad. Azt is észrevettük, hogy mint minden kezdő színész, *Fóti Frida* sem tud még az egyéniség bilincseitől szabadulni, a mi a színjátszó művészet legelső és legnehezebb feladata, — hanem a megszemélyesítő alakak helyett mindig saját magát adja, a miért ugyan senkinek sem jut eszébe megharagudni, de a mi mégis a művésziesség rovására történik. **Sz. Szilágyi Etelt** szívesen látjuk nagy szerepekben, — a mihez sajnos, csak igen ritkán jut, — s kellemes, ügyes játéka ellen nem igen találhatunk kifogást. **Halmai** mint *Radványi ezredes* bizony nem nagyon tett ki magáért sem külső alak, sem játék dolgában, a mit tőle, mint direktortól igen rossz példaadásnak vesszünk. Több mondanivalót nem igen találunk e kevés értékű darabról. (—).

IRODALOM.

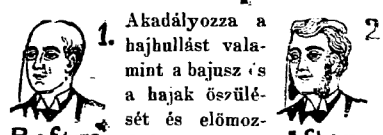
— A „**Kath. gyermeknevelés tíz parancsolata**” című könyvet, — mely most jelent meg második kiadásban, 2 korona beküldése mellett örvendetesen számosan rendelik meg az ország minden vidékéről: lelkesek, egyszerű földművesek, sőt *esalidos katona* emberek is; nyilvánvaló bizonyosságául annak, hogy mindenki számára, igen könnyen érthetők s nagyon gyakorlati utmutatásokat tartalmaz a gyermeknevelést illetőleg; melyeket minden gondos, okos szülő könnyen követhet; és követni kell is, ha jó és engedelmes, és majdan a világban boldoguló gyermekeket óhajt nevelni. De sajnos, többen nem írják ki a postautalványon tisztán olvashatólag teljes címüket, az utolsó posta és megye jelzésével. Pedig több egyenlő vagy legalább hasonló helység levén az országban, nagyon szeretném a küldeményre a megye nevét is kiténni, hogy a hasznos könyv egyszerű keresztkötés alatt is biztosan kézhez jusson. Azért kérem a megrendelőket, szíveskedjenek minél teljesebb címüket közölni. Pozsony. Zandt Ödön plébános.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Érdeklődő. Nagyon szép az érdeklődés, de ama kérését, hogy a „Sz. és V.” január 22-iki számában a „Színház” rovat alatt közlötöket szóvá tegyük vagy hogy épen a „Borszem Jankó”-ba beküldjük, semmi körülmények között sem tehetjük meg. Ahhoz, hogy valamely

lap mit és hogyan közöl, főleg e rovatban, senkinek semmi köze. A jelen esetben legfeljebb a jóakarattal felmagasztalt művésznőkre nézve nem valami hízalgó, hogy mint *művésznők* egyedüli vonzerejüket szép szemeikben s *molette-ségükben* bírják, nem is szólván arról, hogy privát életviszonyaikat reklámként a közönség elé tárni, nagyon privát izlés dolga. A stilizálást illetőleg forduljon a lap szerkesztőségéhez és minket sem ez, sem hasonló esetben tutorul kiszemelni ne méltóztassék, ily szerepre mi már kollegialitásban sem vállalkozhatunk. Ha önök az a lap nem tetszik, ne olvassa, nem fogják megsíratni.

Dr. KRIEGL JÓZSEF-féle
 valódi angol
tannochinín pomádé

1. Akadályozza a hajhullást valamint a bajusz és a hajak őszülését és előmozdítja azok növekedését. Egy tégely ára portó bérmentes küldéssel minden további költség nélkül

3 korona

Chief Office 48 Brixton-Road, London S. W.
 A postautalvány így czimzendő:
Thiery A. gyógysz., balzsam gyára
 Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Vizontelárusítóknak magas engedmény.

Nyári Béla
 fűszerkereskedése
 a „**Jó pásztorhoz**”
 Székesfejérvárott Kossuth-u. 15. sz.

Ajánlja üzletét, mint a legolesőbb bevásárlási forrást; — mindennemű fűszer, liszt, füstölt hus, sódar, tiszta szín zsir, hetenként egyszer friss töltelék.

Egy liter
 valódi öreghegyi bor
 72 fillér (36 kr.)